

**Анализ на нагласите към дистанционното обучение:
емпирично изследване чрез анкетни данни**
Силвия Трифонова, Женета Каравасилева

**Analysis of Attitudes towards Distance Learning:
An Empirical Study Using Survey Data**
Silvia Trifonova, Jeneta Karavasileva

Abstract:

The paper is dedicated to the analysis of students' attitudes towards distance learning at the University of National and World Economy (UNWE), Sofia. The opinions and suggestions of future specialists in the fields of economics and management regarding the educational process in a distance form at the UNWE are an important criterion for the success of training. For the purposes of the study, a survey was conducted among students in a distance form using a structured questionnaire developed by the authors. On this basis, the conclusions from the students' responses regarding teaching methods in a digital environment are analyzed. The survey was implemented in three electronic courses, two of which for distance learning at the UNWE, Sofia, and one for distance learning at the Regional Center for Distance Learning of the UNWE in Haskovo. The results of the survey are useful and significant also due to the different status of the surveyed students – both bachelors who are just entering science, and masters who already have professional experience.

Keywords: distance learning, empirical study, questionnaire

For contacts: Prof. Silvia Trifonova, PhD, UNWE, Sofia, strifonova@unwe.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

От 1996 г. дистанционната форма на обучение е перспектива за развитието на преподавателите и студентите в Университета за национално и световно стопанство (УНСС), София. Преминала е през различни етапи на книжни учебници, хибридно обучение, изцяло онлайн преподаване и изпитване, за да достигне до съвременната реализация на предаване и контрол на знанията чрез системата MOODLE.

В УНСС учебните материали за дистанционна форма на обучение се публикуват в изградената на основата на MOODLE платформа, наречена m-learning.unwe.bg. Всяка учебна дисциплина има своето дигитално представяне, съобразено с изискванията за съдържание, стил, актуалност и добавена стойност.

В настоящия доклад се изследват нагласите на студентите в УНСС към дистанционната форма на обучение. За целта е приложено емпирично изследване чрез анкетни данни сред студенти, обучаващи се в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ в дистанционна форма на обучение в УНСС.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Основен научноизследователски метод в доклада е анкетното проучване, проведено от авторите, на базата на изготвена от тях специализирана анкетна карта. Анкетата е приложена в три електронни курса, два от които за дистанционно обучение в УНСС, София, и един за дистанционно обучение в Регионалния център за дистанционно обучение (РЦДО) на УНСС в Хасково.

Проведеното анкетно проучване сред студентите в дистанционна форма на обучение в УНСС е със следните цели:

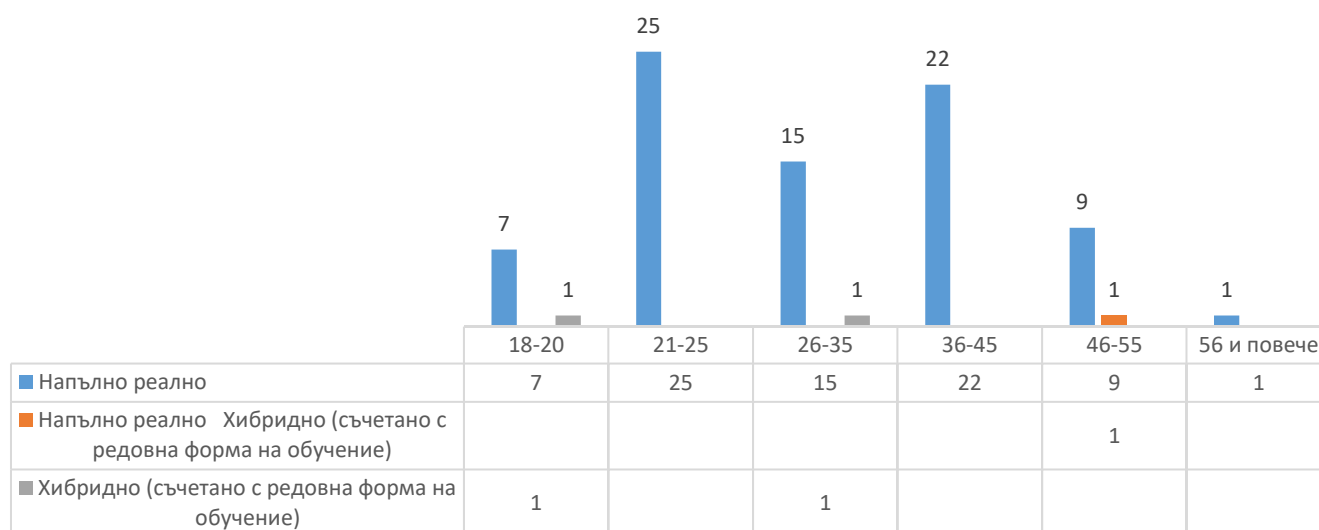
- ✓ Фокусиране на преподавателите и администраторите върху онези елементи от учебния процес, които са важни за академичното обучение;
- ✓ Илюстриране на най-подходящия начин от “дейностите и ресурсите” на MOODLE за представяне на различните елементи в учебния процес, като електронни учебници, допълнителни материали, изпитни тестове и самостоятелни задания и др.;
- ✓ Анализирание на предложенията на студентите относно провеждането на лекциите през „MSTeams” и структурирането на учебните материали в курсовете в m-learning.unwe.bg;
- ✓ Изследване на нови възможности в методологията на дигиталното образование на основата на препоръките, отбелязани от студентите в анкетата.

На анкетата са отговорили общо 83 студенти, учащи в дистанционна форма в УНСС. Резултатите от проведеното анкетно проучване са полезни и значими и поради различния статус на анкетираните студенти – както бакалаври, които тепърва навлизат в науката, така и магистри, които вече имат професионален опит. Мненията на бъдещите специалисти в областите на икономиката и управлението относно образователния процес в дистанционна форма в УНСС са много важен критерий за успеваемостта на обучението и преподаването.

В този доклад ще коментираме само някои основни отговори на анкетираните студенти, свързани с методологията на дистанционната форма на обучение.

Основен въпрос, зададен още в самото начало на анкетата, е „Вашето мнение за прилагането на дистанционната форма на обучение във ВУЗ.” (Фиг. 1)

Вашето мнение за прилагането на дистанционната форма на обучение във ВУЗ.

Фиг. 1. Мнение на студентите за прилагане на дистанционна форма на обучение във ВУЗ

Отговорът „Напълно реално“ е доминиращ независимо от възрастта на участниците в анкетата. Това не е случайно, тъй като новото поколение студенти и сега, и в бъдеще ще възприема науката от нейния виртуален свят. Участниците

с опит също предпочитат информация от екрана по всяко време и навсякъде, защото професионалните и личните задължения се съчетават с необходимостта от допълнително образование. Дигиталната образователна комуникация вече е рутинен модел на поведение в академичните среди.

„В това си измерение съвременните е-информационни платформи, вече вържени и с ИИ, са нещо наистина мащабно и могъщо, което с лекота би могло да превземе и дори да потопи традиционната образователна система.“ [2]

Както посочват Горгорова и колектив (2024): „MOODLE е една от най-използваните среди за е-обучение, която може да бъде надградена с инструменти с ИИ. За работата на повечето инструменти е необходим ключ към програмния интерфейс на OpenAI, заплащането за който се извършва на база употреба и използван модел (напр. GPT-4, DALL-E, и др.).“ [1]

Въпроси, които винаги ще са актуални, са какво търсят студентите в учебните материали, откъде започват обучението си, каква информация ги интересува. Основните елементи, според изискванията на дистанционното обучение в УНСС, са наличие на електронен учебник, анотация, начин на изпитване, разписание и други, според преподавателя.

Мненията на анкетирания студенти на въпроса „Задължително ли е по всички дисциплини в дистанционна форма на обучение да има електронен учебник?“ са илюстрирани на Фиг. 2.

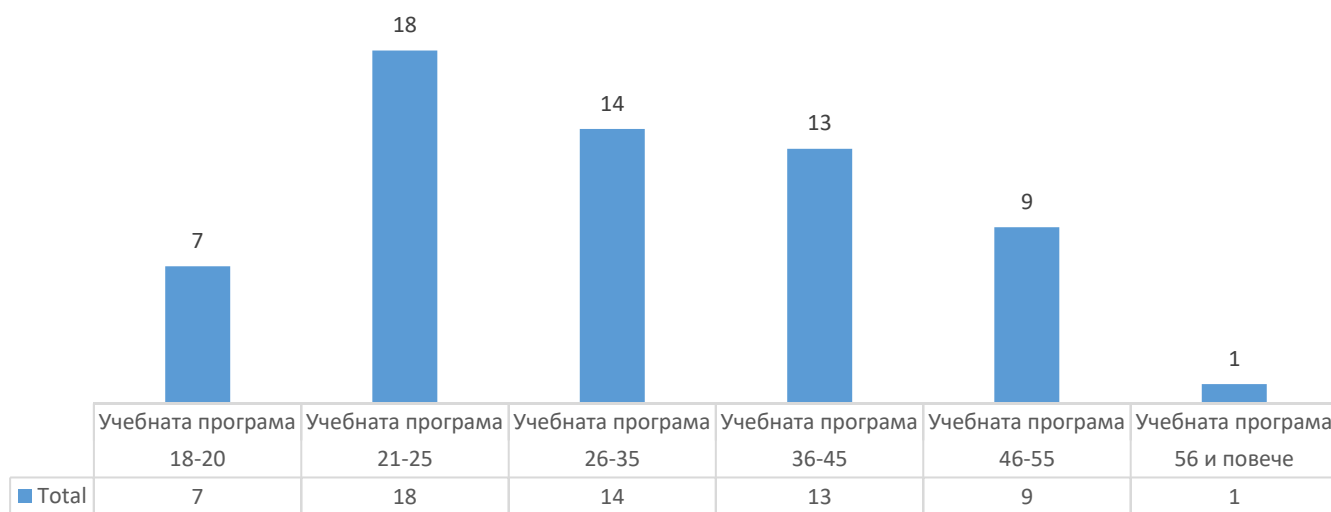
Фиг. 2. Мнение на анкетирания студенти относно необходимостта от електронен учебник в курсовете

Наличието на електронен учебник улеснява учащите в подбора на образователни ресурси. Електронният учебник е предпочитан от всички анкетирани студенти, както се вижда от Фиг. 2. Дистанционната форма на обучение се реализира с помощта на дигитална платформа (например на

основата на MOODLE), където се публикуват учебни ресурси във формат удобен за възприемане с възможност за интерактивни връзки. Това дава възможност за бързо и лесно усвояване на материали, както и за проверка на знанията. Това е причината другите два отговора също да са отбелязани като възможност за „достатъчна“ литература и материали за обучение.

Интерес за анализаторите на анкетата представлява и отговора на въпроса „Преди лекциите по даден предмет се запознавате предварително с:“, на който са възможни повече от един отговор. Например: „Колко студента се запознават предварително с учебната програма на съответната дисциплина?“ (Фиг. 3).

Колко студента се запознават предварително с учебната програма на съответната дисциплина

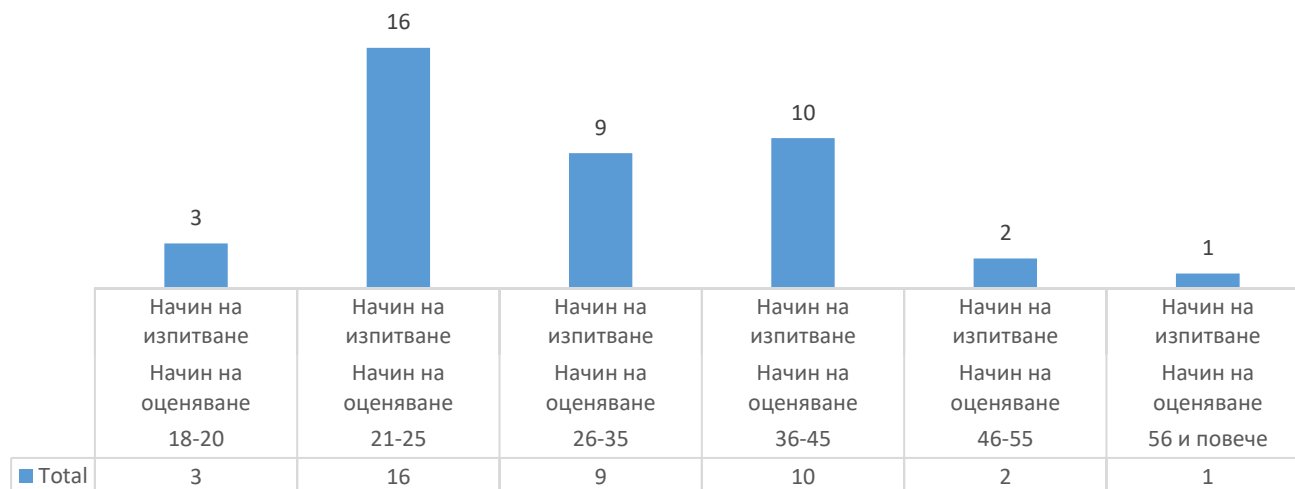
Фиг. 3. Колко студента се запознават предварително с учебната програма на съответната дисциплина

Резултатът показва, че в началото на своето следване студентите не се интересуват особено от учебните програми на предметите, може би защото тогава се изучават общообразователните предмети, но когато започнат да изучават специализираните учебни дисциплини учебната програма е важен елемент за последователността на темите.

Друг пример, който дава представа кои са необходимите предварителни данни за изучаваните предмети според студентите. е: Колко студента се запознават предварително с начина на оценяване и изпитване (Фиг. 4).

При записването си в дистанционно обучение всеки студент е запознат с методите на изпитване в учебната платформа, а преподавателите са длъжни по време на лекциите да уточнят изискванията за окончателното оценяване. Всеки студент може да прочете инструкциите за провеждане на изпита и оценяването и в информационната система „Уеб студент“. Най-често студентите търсят първо информация в публикуваните курсове за дистанционно обучение за начина на провеждане на изпита, текущия контрол и окончателното оценяване.

Колко студента се запознават предварително с начина на
оценяване и изпитване

Фиг. 4. Колко студента се запознават предварително с начина на оценяване и изпитване

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дигиталните технологии все повече ще доминират в нашето ежедневие, екранната информация вече е водеща в съзнанието на хората. Всяко ново поколение израства в актуалния житейски социум.

Поглеждайки в перспектива хората в образователната система – педагози, преподаватели, администратори и компютърни специалисти, трябва да реструктурират учебния процес, спрямо нагласите за възприемане и усвояване на знания от поколението на бъдещето.

Виртуалната парадигма комуникира с всеки един от нас чрез компютъра, мобилните телефони, електронната техника. Създава се дигитално общество, чийто социален статус се определя от навлизането на електронизацията както в ежедневието, така и в професионалната реализация. Съответно образователната система, която изгражда личностите на бъдещето, трябва да се „преориентира не толкова към натрупването на знания, колкото към формирането и развитието на творческото мислене, към намирането на нестандартни решения в живота, към промяна на съществуващата действителност и т.н.” [3].

ЛИТЕРАТУРА

1. Горгорова, М., Гафтанджиева, С., Хаджиколева, С. (2024). Използване на инструменти с изкуствен интелект в Moodle. Сборник доклади, Втора национална научно-практическа конференция „Дигитална трансформация на образованието – проблеми и решения“, Академично издателство на Русенски университет, Русе, с. 503.

2. Мирчев, М., Михайлова К. (2024). Онлайн университетско обучение в процес на всеобща дигитализация, Издателски комплекс – УНСС, София, с. 79.

3. Павлов, Д., Балкански, П., Петкова Ил. (2003). Ръководство за преподавателя за курса по образователни системи и структури, София, с. 5.